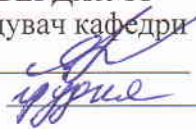

**ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД УКООПСПЛКІ
«ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ І ТОРГІВЛІ»
Навчально-науковий інститут бізнесу та сучасних технологій
Кафедра фінансів та банківської справи**

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри

«30»

О. В. Яріш
2020 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування
освітня програма/спеціалізація Фінанси і кредит
спеціальність 072 Фінанси, банківська справа та страхування
галузь знань 07 Управління та адміністрування
ступінь вищої освіти магістр

Робоча програма навчальної дисципліни Фінансове планування і
прогнозування схвалена та рекомендована до використання в
освітньому процесі на засіданні кафедри фінансів та банківської
справи

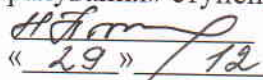
Протокол від «29» грудня 2020 року № 6

Полтава 2020

Укладач: Сидоренко-Мельник Г.М., доцент кафедри фінансів та банківської справи, к.е.н., доцент

ПОГОДЖЕНО:

Гарант освітньої програми «Фінанси і кредит» спеціальності 072
«Фінанси, банківська справа та страхування» ступеня магістра

 Н.С. Педченко
« 29 » / 12 2020 року

Розділ 1. Опис навчальної дисципліни

Таблиця 1 – Опис навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування

Місце у структурно-логічній схемі підготовки	Пререквізити: Основи фінансів, Фінанси підприємств, Корпоративні фінанси, Фінансовий менеджмент.	
Мова викладання	українська	
Статус дисципліни: обов'язкова навчальна дисципліна циклу професійної та практичної підготовки		
Курс/семестр вивчення	1/2	
Кількість кредитів ЄКТС/ кількість модулів	4/2	
Денна форма навчання:		
Кількість годин: 120 загальна кількість:		
16 – лекції;		
32 - практичні заняття;		
72 - самостійна робота;		
ПМК - вид підсумкового контролю.		
Заочна форма навчання:		
Кількість годин: 120 загальна кількість:		
8 – лекції;		
6 - практичні заняття;		
106 - самостійна робота;		
ПМК - вид підсумкового контролю.		

Розділ 2.

Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Мета вивчення навчальної дисципліни: формування у студентів знання основ, методів і прийомів фінансового планування і прогнозування на підприємстві, а також необхідних навичок щодо виконання робіт, які входять у компетенцію фахівця фінансиста.

Таблиця 2 – Перелік компетентностей, які забезпечує дана навчальна дисципліна, програмні результати навчання

Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач (загальні (ЗК 1) ..., спеціальні (СК 1))	Програмні результати навчання (ПР 1, ПР 2...)
ЗК3. Здатність проведення досліджень на відповідному рівні.	ПР04. Відшукувати, обробляти, систематизувати та аналізувати інформацію, необхідну для вирішення професійних та наукових завдань в сфері фінансів, банківської справи та страхування.
ЗК4. Вміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми	ПР08. Вміти застосовувати інноваційні підходи у сфері фінансів, банківської справи та страхування та управляти ними.
ЗК9. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).	ПР09. Застосовувати управлінські навички у сфері фінансів, банківської справи та страхування.
СК1. Здатність використовувати фундаментальні закономірності розвитку фінансів, банківської справи та страхування у поєднанні з дослідницькими і управлінськими інструментами для здійснення професійної та наукової діяльності.	ПР10. Здійснювати діагностику і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.
СК2. Здатність використовувати теоретичний та методичний інструментарій для діагностики і моделювання фінансової діяльності суб'єктів господарювання.	
СК3. Здатність застосовувати управлінські навички у сфері	

фінансів, банківської справи та страхування.	
СК8. Здатність застосовувати інноваційні підходи в сфері фінансів, банківської справи та страхування.	

Розділ 3.

Програма навчальної дисципліни

ТЕМА 1. Теоретичні і методологічні основи фінансового планування і прогнозування

1.1. Зміст, предмет, метод і задачі дисципліни

Сутність та значення фінансового планування і прогнозування в ринкових умовах господарювання. Мета і завдання фінансового планування і прогнозування. Об'єкти і суб'єкти фінансового планування і

прогнозування. Принципи і методи фінансового планування і прогнозування.

Організаційно-правові основи фінансового планування і прогнозування. Основні етапи процесу фінансового планування, його напрями. Організаційні форми планування та види фінансових планів. Класифікація прогнозів та їх коротка характеристика. Інформаційна база для фінансового планування і прогнозування.

Функції управління та процес прийняття рішень. Системний підхід та раціональний вибір у плануванні. Прогнозування в системі планування виробництва. Проблеми складання і використання фінансових прогнозів.

1.2. Методологія фінансового планування і прогнозування

Класифікація методів фінансового планування, їх характеристика. Економіко-математичні моделі у фінансовому плануванні підприємства. Причини виникнення несумісних задач фінансового планування діяльності підприємства. Методи подолання несумісних обмежень у задачах перспективного й поточного фінансового планування.

Методи економічного прогнозування: метод екстраполяції тенденції по одному часовому ряду (прості методи екстраполяції тенденції, екстраполяція трендів, прогнозування методом експоненціального згладжування); моделювання як метод прогнозування (економіко-статистичні моделі); експертні методи прогнозування (індивідуальні та групові); методи генерування ідей („мозкової атаки”, „морфологічного аналізу”, „синектики”).

Оцінка якості прогнозу в процесі прийняття рішень. Альтернативи прогнозування.

ТЕМА 2. Фінансовий план підприємства як інструмент ринкового механізму

2.1. Завдання, об'єкти та методи фінансового планування

Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства. Форма і зміст фінансового плану. Основна мета і завдання фінансового плану, його структура. Основні етапи складання фінансового плану та порядок розробки плану.

Фінансова стратегія підприємства та роль фінансового прогнозування. Перспективне стратегічне фінансове планування, його завдання та особливості. Поточне фінансове планування: види та зміст основних документів. Оперативне фінансове планування: завдання, види та зміст основних документів.

Взаємозв'язок поточного фінансового планування зі стратегічним плануванням та бізнес-плануванням.

Планування виходу з кризи та передбачення банкрутства.

2.2. Контроль і аналіз виконання фінансового плану

Завдання і зміст фінансового контролю. Контроль за надходженням і використанням грошових доходів. Контроль за формуванням, розміщенням і

використанням капіталу. Аналіз і оцінка відхилень від прогнозованих показників за фінансовим планом.

ТЕМА 3. Особливості фінансового планування господарюючих суб'єктів різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності

3.1. Фінансові плани державних підприємств (крім казенних) і суб'єктів малого підприємництва

Фінансовий план державного підприємства. Фінансовий план суб'єктів малого підприємництва.

3.2. Фінансове планування на підприємствах і в організаціях споживчої кооперації України

Специфіка фінансових відносин у споживчій кооперації та її вплив на формування і використання фінансових ресурсів. Перспективне фінансове планування. Фінансове планування в споживчих товариствах. Фінансове планування в спілках споживчих товариств.

ТЕМА 4. Прикладні аспекти використання базових моделей та методичних розробок у фінансовому прогнозуванні на підприємстві

Базові фінансові моделі: моделі амортизації активів; моделі дисконту часу; визначення граничної ефективності проекту; фінансовий ліверидж; оцінка ризику і диверсифікація, моделі обслуговування боргу.

Програмно-цільовий метод аналізу собівартості, прибутку, рентабельності. Метод аналітичних угруповань.

Використання матриць фінансової рівноваги Е. Фаншона та І. Романа в перспективному стратегічному прогнозуванні на підприємстві.

ТЕМА 5. Планування доходів, витрат та прибутку

Необхідність, мета та інформаційне забезпечення планування прибутку. Методи та етапи планування прибутку. Види та характеристика операційних витрат підприємства. Планування операційних витрат методом техніко-економічних розрахунків та з використанням дослідно-статистичного методу.

Механізм планування прибутку підприємства: розрахунок плану прибутку від операційної діяльності; визначення межі беззбитковості операційної діяльності; розрахунок плану прибутку від звичайної діяльності; розрахунок плану чистого прибутку.

Прогнозування напрямів та обсягів використання прибутку на підприємстві. Особливості процесу прогнозування розподілу прибутку на підприємствах різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності

ТЕМА 6. Система планових фінансових балансів підприємства

6.1. Баланс грошових ресурсів підприємства

Необхідність та інформаційна база складання балансу грошових ресурсів. Планування оборотних коштів. Розрахунок нормативу власних оборотних коштів. Ув'язування планової потреби в оборотних коштах з наявними і реальними до залучення в оборот коштами.

6.2. Баланс капітальних вкладень

Необхідність, мета та інформаційна база складання балансу капітальних вкладень. Джерела формування інвестиційних ресурсів. Методика ув'язування джерел фінансування капітальних вкладень з напрямками використання коштів.

6.3. Баланс (кошторис) використання коштів соціального спрямування

Соціальна політика та її роль в економіці підприємства. Джерела формування коштів соціального спрямування. Методика складання кошторисів (балансів) використання коштів соціального спрямування.

ТЕМА 7. Прогнозування активів і пасивів підприємства

Необхідність, мета і завдання складання прогнозного балансу активів і пасивів підприємства. Інформаційна база та етапи складання прогнозного балансу активів і пасивів.

Форма, зміст і розрахунок очікуваної величини статей активу і пасиву балансу. Ув'язування статей активу і пасиву прогнозного балансу.

Прогнозна оцінка фінансового стану підприємства на наступний рік.

ТЕМА 8. Оперативне фінансове планування

Необхідність і суть оперативного фінансового планування. Мета та інформаційна база складання балансу грошових потоків. Етапи і методика складання балансу грошових потоків. Взаємозв'язок балансу грошових потоків з основними розділами поточного фінансового плану.

Використання платіжного календаря для підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.

Розділ 4.
Тематичний план навчальної дисципліни

Таблиця 4.1 – Тематичний план навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування для студентів денної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Науково-методологічні та методичні засади фінансового планування і прогнозування					
<p>Тема 1. Теоретичні і методологічні основи фінансового планування і прогнозування. Лекція 1.</p> <p>1. Сутність та значення фінансового планування і прогнозування в ринкових умовах господарювання. 2. Мета і завдання фінансового планування і прогнозування. 3. Принципи і методи фінансового планування і прогнозування. 4. Види фінансових планів та прогнозів, їх характеристика. Альтернативи прогнозування.</p>	2 2	<p>Тема 1. Теоретичні і методологічні основи фінансового планування і прогнозування Практичне заняття 1.</p> <p>1. Місце та роль фінансового планування і прогнозування в ринкових умовах господарювання. 2. Призначення фінансового планування і прогнозування. 3. Принципи фінансового планування і прогнозування. 4. Характеристика видів фінансових планів та прогнозів. Практичне заняття 2. 5. Процес фінансового планування і прогнозування. 6. Характеристика основних етапів.</p>	4 2 2	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 1 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Функції управління та процес прийняття рішень. 2. Системний підхід та раціональний вибір у плануванні. 3. Прогнозування в системі планування виробництва. 4. Дослідження причин виникнення несумісних задач фінансового планування діяльності підприємства. 5. Методи подолання несумісних обмежень у задачах перспективного й поточного фінансового</p>	9

		<p>7. Методи фінансового прогнозування: сфери, специфіка, обмеження.</p> <p>8. Методи фінансового планування: сфери, специфіка, обмеження.</p>		<p>планування.</p> <p>6. Використання економіко-математичних моделей у фінансовому плануванні підприємства.</p> <p>7. Зарубіжний досвід складання і використання фінансових прогнозів.</p> <p>8. Проблеми забезпечення якості прогнозу та оцінка його достовірності в процесі прийняття рішень.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 2. Фінансовий план підприємства як інструмент ринкового механізму. Лекція 2.</p> <p>1. Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства.</p> <p>2. Форма і зміст фінансового плану: завдання, види та зміст основних документів стратегічного, поточного та оперативного фінансового планування.</p> <p>3. Контроль і аналіз виконання</p>	<p>2</p> <p>2</p>	<p>Тема 2. Фінансовий план підприємства як інструмент ринкового механізму. Практичне заняття 3.</p> <p>1. Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства</p> <p>2. Порядок розробки фінансового плану</p> <p>3. Форма фінансового плану, її різновиди.</p> <p>4. Вимоги до заповнення планових документів.</p> <p>Практичне заняття 4.</p> <p>5. Сутність та призначення фінансового контролю</p>	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 2 дистанційного курсу</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Фінансовий план як програма управління капіталом підприємства.</p> <p>2. Основні етапи складання фінансового плану та порядок розробки плану.</p> <p>3. Інформаційне забезпечення фінансового контролю.</p> <p>4. Основні види і етапи фінансового</p>	<p>9</p>

<p>фінансового плану.</p>		<p>виконання фінансового плану. 6. Завдання фінансового контролю виконання планових показників. 7. Процедура аналізу відхилень. 8. Розробка альтернативних рішень.</p>	<p>контролю. 5. Методи та засоби фінансового контролю та вирішення проблеми забезпечення його дієвості 6. Роль ділової активності у забезпеченні виконання фінансового плану і фінансової стабільності. 7. Використання результатів аналізу фінансового стану підприємства для стратегічних оцінок. 8. Прогнозування фінансового стану: методи та моделі. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 3. Особливості фінансового планування господарюючих суб'єктів різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності. Лекція 3. 1. Фінансове планування на підприємствах і в організаціях споживчої кооперації України. 2. Фінансовий план державного підприємства: основні розділи, їх</p>	<p>2 2</p>	<p>Тема 3. Особливості фінансового планування господарюючих суб'єктів різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності. Практичне заняття 5. 1. Інформаційне забезпечення фінансового планування господарюючих суб'єктів різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності. 2. Фінансовий план державного</p>	<p>4 2</p> <p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 3 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Сучасні підходи до формування фінансової політики підприємства. 2. Удосконалення управління фінансовими ресурсами на підприємстві. 3. Основні статті доходів державного підприємства.</p>	<p>9</p>

<p>характеристика.</p> <p>3. Фінансовий план суб'єктів малого підприємництва.</p>		<p>підприємства.</p> <p>3. Фінансовий план суб'єктів малого підприємництва.</p> <p>Практичне заняття 6.</p> <p>4. Особливості фінансового планування в системі споживчої кооперації.</p> <p>5. Фінансовий план споживчого товариства.</p> <p>6. Фінансовий план спілки споживчих товариств.</p> <p>7. Фінансовий контроль за виконанням планів в системі споживчої кооперації.</p>	2	<p>4. Грошові надходження і витрати державних підприємств (крім казенних)</p> <p>5. Пріоритетні напрями використання чистого прибутку державних підприємств.</p> <p>6. Специфіка фінансових відносин у споживчій кооперації та її вплив на формування та використання фінансових ресурсів.</p> <p>7. Характер відмінностей фінансового планування на підприємствах і в організаціях споживчої кооперації України.</p> <p>8. Планування внутрішньо господарських та внутрішньо системних відрахувань в споживчій кооперації України.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 4. Прикладні аспекти використання базових моделей та методичних розробок у фінансовому прогнозуванні на підприємстві.</p> <p>Лекція 4.</p> <p>1. Прикладне застосування у фінансовому прогнозуванні</p>	2 2	<p>Тема 4. Прикладні аспекти використання базових моделей та методичних розробок у фінансовому прогнозуванні на підприємстві.</p> <p>Практичне заняття 7.</p> <p>1. Моделі амортизації активів. Фінансовий ліверидж.</p> <p>2. Оцінка ризику і</p>	4 2	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 4 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Прогнозоване моделювання фінансових показників відповідно</p>	9

<p>базових фінансових моделей.</p> <p>2. Використання матриць фінансової рівноваги Е. Фаншона та І. Романа в перспективному стратегічному прогнозуванні на підприємстві.</p> <p>3. Прогнозування фінансового стану підприємства.</p>		<p>диверсифікація.</p> <p>3. Модель дисконту часу, моделі обслуговування боргу.</p> <p>4. Матриці фінансової стратегії Франшона, Романа.</p> <p>Практичне заняття 8.</p> <p>5. Формалізовані методи фінансового прогнозування.</p> <p>6. Методи експертного оцінювання перспективи.</p> <p>7. Похибка у прогнозуванні.</p> <p>8. Прогнозування ймовірності банкрутства підприємства.</p>	2	<p>до стратегії розвитку підприємства.</p> <p>2. Прогнозування показників фінансової звітності на основі методу відсоткового відношення до продажів.</p> <p>3. Побудова моделі прогнозованої фінансової звітності.</p> <p>4. Прогнозування за допомогою регресійного методу.</p> <p>5. Прогнозування на основі методу нормативних коефіцієнтів.</p> <p>6. Прогноз операцій з оновлення основних засобів і оренди майна.</p> <p>7. Методи прогнозування прибутку підприємства. Грошовий потік підприємства, його прогноз.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
Модуль 2. Система планових та прогнозних балансів в складі фінансового плану					
<p>Тема 5. Планування доходів, витрат та прибутку.</p> <p>Лекція 5.</p> <p>1. Необхідність, мета планування доходів, витрат та прибутку.</p> <p>2. Інформаційне забезпечення планування</p>	2 2	<p>Тема 5. Планування доходів, витрат та прибутку.</p> <p>Практичне заняття 9.</p> <p>1. Методика та порядок розробки плану доходів і видатків підприємства</p> <p>2. Принципи та методи планування формування та</p>	4 2	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 5 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Дивідендна політика підприємства та її вплив на</p>	9

<p>доходів, витрат та прибутку.</p> <p>3. Методи планування доходів, витрат, прибутку.</p> <p>4. Планування операційних витрат.</p> <p>5. Механізм планування виручки, витрат та прибутку підприємства, в т. ч. валового, операційного, від звичайної діяльності та чистого прибутку.</p>		<p>планування розподілу прибутку.</p> <p>3. Характеристика та методи планування операційних витрат.</p> <p>Практичне заняття 10.</p> <p>4. Планування валового та операційного прибутку.</p> <p>5. Розрахунок межі беззбитковості.</p> <p>6. Планування чистого прибутку підприємства та пропорцій його розподілу.</p>	2	<p>фінансовий стан підприємства.</p> <p>2. Резерви збільшення та чинники впливу на прибуток підприємства.</p> <p>3. Сучасний інструментарій прогнозування та планування фінансових результатів.</p> <p>4. Економія витрат підприємства як шлях до сталого розвитку.</p> <p>5. Класифікація та характеристика операційних витрат підприємства, шляхи та методи їх зменшення.</p> <p>6. Механізм планування розподілу прибутку та важелі забезпечення його ефективності.</p> <p>7. Фінансово-операційний аналіз та шляхи підвищення рентабельності підприємства.</p> <p>8. Граничний аналіз та оптимізація прибутку, витрат і обсягів виробництва.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
---	--	---	---	--	--

<p>Тема 6. Система планових фінансових балансів підприємства. Лекція 6.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та мета складання балансу грошових ресурсів. 2. Планування оборотних засобів. 3. Визначення планових джерел формування оборотних засобів. 4. Методика складання кошторисів (балансів) використання коштів соціального спрямування. 5. Баланс реальних інвестицій: форма, призначення, мета, методика складання. 	<p>2</p> <p>2</p>	<p>Тема 6. Система планових фінансових балансів підприємства.</p> <p>Практичне заняття 11.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Необхідність та призначення планування операційних активів. 2. Баланс грошових ресурсів (оборотних активів та джерел їх формування): форма та зміст. 3. Методика складання балансу грошових ресурсів. <p>Практичне заняття 12.</p> <ol style="list-style-type: none"> 4. Призначення балансу реальних інвестицій. 5. Джерела фінансування капітальних вкладень та їх оптимізація. 6. Методика складання кошторисів використання коштів соціального спрямування. 7. Перспективні напрями мотиваційної політики в плануванні соціального розвитку. 	<p>4</p> <p>2</p> <p>2</p>	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 6 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування оборотних активів підприємства: методи та моделі. 2. Нормування оборотних активів: недоліки та переваги. 3. Пріоритетні напрями соціальної політики підприємства. 4. Матеріальне заохочення та соціальне стимулювання як засоби мотивації в результатах праці. 5. Основні напрями сучасної інвестиційної політики підприємства. 6. Види та характеристика інвестицій за сферами здійснення. 7. Реальні інвестиції як інструмент сталого розвитку підприємства. 8. Проблеми пошуку джерел формування фінансових ресурсів на ринку. <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	<p>9</p>
<p>Тема 7. Прогнозування</p>	<p>2</p>	<p>Тема 7. Прогнозування активів</p>	<p>4</p>	<p>Виконати завдання для</p>	<p>9</p>

<p>активів і пасивів підприємства. Лекція 7.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Значення та завдання складання прогнозного балансу підприємства. 2. Інформаційне забезпечення процесу прогнозування активів і пасивів підприємства. 3. Методичні підходи до визначення очікуваної величини основних статей активу і пасиву балансу. 	2	<p>і пасивів підприємства. Практичне заняття 13.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Методи формування прогнозного звіту про фінансові результати (сукупний дохід) 2. Побудова прогнозного балансу (звіту про фінансовий стан) методами «відсотка від продажів» 3. Прогнозування активів і пасивів підприємства методами прямого рахунку. 4. Прогнозування активів і пасивів підприємства дослідно-статистичними методами. <p>Практичне заняття 14.</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Прогнозна оцінка фінансового стану підприємства на наступний рік. 6. Сценарний метод прогнозування фінансового стану підприємства. 7. Побудова моделей оцінювання ймовірності банкрутства підприємства. 8. Планування фінансового забезпечення плану санації. 	2	<p>самопідготовки та самоконтролю до теми 7 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Завдання та напрями внутрішньофірмового фінансового планування. 2. Прогнозування фінансового стану підприємства: сучасний стан та перспективи розвитку. 3. Формування оптимальної структури капіталу як шлях до мінімізації вартості залучення капіталу та підвищення вартості фірми. 4. Фактори, що визначають фінансову сталість підприємства в умовах конкурентної економіки. 5. Порівняльні показники оцінки фінансового стану та методика їх обчислення. 6. Джерела поповнення власного капіталу підприємства. 7. Шляхи та причини зменшення потреби в грошових коштах у процесі ресурсного збалансування активів 8. Використання фінансового 	
---	---	--	---	--	--

				аналізу в процесі оцінки якості прогнозного балансу активів та пасивів і відповідності його реальності. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
<p>Тема 8. Оперативне фінансове планування. Лекція 8.</p> <p>1. Сутність та призначення оперативного фінансового планування, в т. ч. бюджетування в сучасних умовах розвитку. Принципи бюджетування.</p> <p>2. Місце та роль фінансового бюджету в загальній системі бюджетів підприємства.</p> <p>3. Види та характеристика бюджетів.</p> <p>4. Необхідність та призначення платіжного календаря, касового плану та кредитної заявки.</p>	2 2	<p>Тема 8. Оперативне фінансове планування. Практичне заняття 15.</p> <p>1. Інформаційна база оперативного фінансового планування</p> <p>2. Форма та зміст платіжного календаря.</p> <p>3. Форма та зміст касового плану</p> <p>4. Методика проведення фінансово-економічних розрахунків.</p> <p>Практичне заняття 16.</p> <p>5. Мета та особливості бюджетування на сучасному підприємстві.</p> <p>6. Види та характеристика бюджетів.</p> <p>7. Основи складання фінансового бюджету підприємства.</p> <p>8. Перспективи удосконалення бюджетування на основі</p>	4 2 2	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 8 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Фінансове прогнозування та планування як складова контролінгу в сучасних умовах господарювання підприємств і організацій.</p> <p>2. Проблеми забезпечення ефективної системи бюджетування на підприємстві.</p> <p>3. Фінансовий бюджет: місце та роль в системі внутрішньо фірмового фінансового планування.</p> <p>4. Використання платіжного календаря та касового плану для підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.</p>	9

		цифрових технологій.		<p>5. Використання бенчмаркінгу як інструменту забезпечення дієвого фінансового оперативного контролю.</p> <p>6. Планування вхідних та вихідних грошових потоків – планування ліквідності підприємства.</p> <p>7. Методичні засади складання бюджету робочого капіталу.</p> <p>8. Законодавчо-правове та інформаційне забезпечення оперативного фінансового планування.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
Разом	16		32		72

Таблиця 4.2 – Тематичний план навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування для студентів заочної форми навчання

Назва теми (лекції) та питання теми (лекції)	Кількість годин	Назва теми та питання семінарського, практичного або лабораторного заняття	Кількість годин	Завдання самостійної роботи в розрізі тем	Кількість годин
Модуль 1. Науково-методологічні та методичні засади фінансового планування і прогнозування					
Тема 1. Теоретичні і методологічні основи фінансового планування і прогнозування. Лекція 1. 1. Сутність та значення фінансового планування і прогнозування в ринкових умовах господарювання. 2. Мета і завдання фінансового планування і прогнозування. 3. Принципи і методи фінансового планування і прогнозування. 4. Види фінансових планів та прогнозів, їх характеристика. Альтернативи прогнозування.	2 2	Тема 1. Теоретичні і методологічні основи фінансового планування і прогнозування Практичне заняття 1. 1. Місце та роль фінансового планування і прогнозування в ринкових умовах господарювання. 2. Принципи фінансового планування і прогнозування. 3. Характеристика видів фінансових планів та прогнозів. 4. Методи фінансового прогнозування і планування: сфери, специфіка, обмеження.	2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 1 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Функції управління та процес прийняття рішень. 2. Системний підхід та раціональний вибір у плануванні. 3. Прогнозування в системі планування виробництва. 4. Дослідження причин виникнення несумісних задач фінансового планування діяльності підприємства. 5. Методи подолання	13

				<p>несумісних обмежень у задачах перспективного й поточного фінансового планування.</p> <p>6. Використання економіко-математичних моделей у фінансовому плануванні підприємства.</p> <p>7. Зарубіжний досвід складання і використання фінансових прогнозів.</p> <p>8. Проблеми забезпечення якості прогнозу та оцінка його достовірності в процесі прийняття рішень. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 2. Фінансовий план підприємства як інструмент ринкового механізму.</p> <p>1. Фінансовий план як програма управління фінансами підприємства.</p> <p>2. Форма і зміст фінансового плану: завдання, види та зміст основних документів стратегічного, поточного та оперативного фінансового планування.</p> <p>3. Контроль і аналіз виконання</p>	-		-	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 2 дистанційного курсу</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Фінансовий план як програма управління капіталом підприємства.</p> <p>2. Основні етапи складання</p>	13

<p>фінансового плану.</p>				<p>фінансового плану та порядок розробки плану.</p> <ol style="list-style-type: none"> 3. Інформаційне забезпечення фінансового контролю. 4. Основні види і етапи фінансового контролю. 5. Методи та засоби фінансового контролю та вирішення проблеми забезпечення його дієвості 6. Роль ділової активності у забезпеченні виконання фінансового плану і фінансової стабільності. 7. Використання результатів аналізу фінансового стану підприємства для стратегічних оцінок. 8. Прогнозування фінансового стану: методи та моделі. <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 3. Особливості фінансового планування господарюючих суб'єктів різних форм власності та організаційно-правового характеру діяльності.</p> <p>1. Фінансове планування на підприємствах і в організаціях</p>	-		-	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 3 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних</p>	13

<p>споживчої кооперації України.</p> <p>2. Фінансовий план державного підприємства: основні розділи, їх характеристика.</p> <p>3. Фінансовий план суб'єктів малого підприємництва.</p>				<p>навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сучасні підходи до формування фінансової політики підприємства. 2. Удосконалення управління фінансовими ресурсами на підприємстві. 3. Основні статті доходів державного підприємства. 4. Грошові надходження і витрати державних підприємств (крім казенних) 5. Пріоритетні напрями використання чистого прибутку державних підприємств. 6. Специфіка фінансових відносин у споживчій кооперації та її вплив на формування та використання фінансових ресурсів. 7. Характер відмінностей фінансового планування на підприємствах і в організаціях споживчої кооперації України. 8. Планування внутрішньо 	
--	--	--	--	---	--

				господарських та внутрішньо системних відрахувань в споживчій кооперації України. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
<p>Тема 4. Прикладні аспекти використання базових моделей та методичних розробок у фінансовому прогнозуванні на підприємстві. Лекція 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прикладне застосування у фінансовому прогнозуванні базових фінансових моделей. 2. Використання матриць фінансової рівноваги Е. Фаншона та І. Романа в перспективному стратегічному прогнозуванні на підприємстві. 3. Прогнозування фінансового стану підприємства. 	2 2	<p>Тема 4. Прикладні аспекти використання базових моделей та методичних розробок у фінансовому прогнозуванні на підприємстві. Практичне заняття 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Моделі амортизації активів. Фінансовий ліверидж. Оцінка ризику і диверсифікація. 2. Модель дисконту часу, моделі обслуговування боргу. Матриці фінансової стратегії Франшона, Романа. 3. Формалізовані методи фінансового прогнозування. 4. Методи експертного оцінювання перспективи. 	2 2	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 4 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Прогнозоване моделювання фінансових показників відповідно до стратегії розвитку підприємства. 2. Прогнозування показників фінансової звітності на основі методу відсоткового відношення до продажів. 3. Побудова моделі прогнозованої фінансової звітності. 4. Прогнозування за допомогою регресійного методу. 5. Прогнозування на основі 	13

				методу нормативних коефіцієнтів. 6. Прогноз операцій з оновлення основних засобів і оренди майна. 7. Методи прогнозування прибутку підприємства. 8. Грошовий потік підприємства, його прогноз. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Модуль 2. Система планових та прогнозних балансів в складі фінансового плану					
Тема 5. Планування доходів, витрат та прибутку. Лекція 3. 1. Необхідність, мета планування доходів, витрат та прибутку. 2. Інформаційне забезпечення планування доходів, витрат та прибутку. 3. Методи планування доходів, витрат, прибутку. 4. Планування операційних витрат. 5. Механізм планування виручки, витрат та прибутку підприємства, в т. ч. валового, операційного, від звичайної діяльності та чистого прибутку.	2 2	Тема 5. Планування доходів, витрат та прибутку. Практичне заняття 3. 1. Методика та порядок розробки плану доходів і видатків підприємства 2. Принципи та методи планування формування та планування розподілу прибутку. 3. Характеристика та методи планування операційних витрат. 4. Розрахунок межі безбитковості.	2 2	Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 5 дистанційного курсу. Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань 1. Дивідендна політика підприємства та її вплив на фінансовий стан підприємства. 2. Резерви збільшення та чинники впливу на прибуток підприємства. 3. Сучасний інструментарій прогнозування та планування	13

				<p>фінансових результатів.</p> <ol style="list-style-type: none">4. Економія витрат підприємства як шлях до сталого розвитку.5. Класифікація та характеристика операційних витрат підприємства, шляхи та методи їх зменшення.6. Механізм планування розподілу прибутку та важелі забезпечення його ефективності.7. Фінансово-операційний аналіз та шляхи підвищення рентабельності підприємства.8. Граничний аналіз та оптимізація прибутку, витрат і обсягів виробництва. <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
--	--	--	--	--	--

<p>Тема 6. Система планових фінансових балансів підприємства. Лекція 4.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність, призначення та мета складання балансу грошових ресурсів. 2. Планування оборотних засобів. 3. Визначення планових джерел формування оборотних засобів. 4. Методика складання кошторисів (балансів) використання коштів соціального спрямування. 5. Баланс реальних інвестицій: форма, призначення, мета, методика складання. 	<p>2 2</p>		-	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 6 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Планування оборотних активів підприємства: методи та моделі. 2. Нормування оборотних активів: недоліки та переваги. 3. Пріоритетні напрями соціальної політики підприємства. 4. Матеріальне заохочення та соціальне стимулювання як засоби мотивації в результатах праці. 5. Основні напрями сучасної інвестиційної політики підприємства. 6. Види та характеристика інвестицій за сферами здійснення. 7. Реальні інвестиції як інструмент сталого розвитку підприємства. 	<p>14</p>
---	----------------	--	---	--	-----------

				8. Проблеми пошуку джерел формування фінансових ресурсів на ринку. Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
<p>Тема 7. Прогнозування активів і пасивів підприємства.</p> <p>1. Значення та завдання складання прогнозного балансу підприємства.</p> <p>2. Інформаційне забезпечення процесу прогнозування активів і пасивів підприємства.</p> <p>3. Методичні підходи до визначення очікуваної величини основних статей активу і пасиву балансу.</p>	-		-	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 7 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Завдання та напрями внутрішньо фірмового фінансового планування.</p> <p>2. Прогнозування фінансового стану підприємства: сучасний стан та перспективи розвитку.</p> <p>3. Формування оптимальної структури капіталу як шлях до мінімізації вартості залучення капіталу та підвищення вартості фірми.</p> <p>4. Фактори, що визначають фінансову сталість підприємства в умовах конкурентної економіки.</p>	13

				<p>5. Порівняльні показники оцінки фінансового стану та методика їх обчислення.</p> <p>6. Джерела поповнення власного капіталу підприємства.</p> <p>7. Шляхи та причини зменшення потреби в грошових коштах у процесі ресурсного збалансування активів</p> <p>8. Використання фінансового аналізу в процесі оцінки якості прогнозного балансу активів та пасивів і відповідності його реальності.</p> <p>Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.</p>	
<p>Тема 8. Оперативне фінансове планування.</p> <p>1. Сутність та призначення оперативного фінансового планування, в т. ч. бюджетування в сучасних умовах розвитку. Принципи бюджетування.</p> <p>2. Місце та роль фінансового бюджету в загальній системі бюджетів підприємства.</p>	-		-	<p>Виконати завдання для самопідготовки та самоконтролю до теми 8 дистанційного курсу.</p> <p>Тематика індивідуальних аналітичних навчально-дослідних завдань</p> <p>1. Фінансове прогнозування та планування як складова контролінгу в сучасних</p>	14

<p>3. Види та характеристика бюджетів.</p> <p>4. Необхідність та призначення платіжного календаря, касового плану та кредитної заявки.</p>				<p>умовах господарювання підприємств і організацій.</p> <p>2. Проблеми забезпечення ефективної системи бюджетування на підприємстві.</p> <p>3. Фінансовий бюджет: місце та роль в системі внутрішньо фірмового фінансового планування.</p> <p>4. Використання платіжного календаря та касового плану для підвищення ефективності управління грошовими потоками підприємства.</p> <p>5. Використання бенчмаркінгу як інструменту забезпечення дієвого фінансового оперативного контролю.</p> <p>6. Планування вхідних та вихідних грошових потоків – планування ліквідності підприємства.</p> <p>7. Методичні засади складання бюджету робочого капіталу.</p> <p>8. Законодавчо-правове та інформаційне забезпечення оперативного фінансового планування.</p>	
--	--	--	--	--	--

				Опрацювати матеріали, рекомендовані викладачем за темою.	
Разом	8		6		106

Розділ 5. Система оцінювання знань студентів

Поточна успішність студентів за виконання навчальних видів робіт на навчальних заняттях і за виконання завдань самостійної роботи оцінюються за допомогою національної шкали оцінок.

Оцінювання знань студентів при виконанні поточних модульних робіт (поточний модульний контроль) здійснюється за 100-бальною шкалою. Так як робочим навчальним планом при вивченні матеріалу навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» передбачено виконання двох поточних модульних робіт, то загальна оцінка за поточний модульний контроль визначається як середньоарифметична за формулою:

$$(M_1+M_2)/2, \quad (1)$$

де M_1 , M_2 – оцінки у балах, одержані студентом за виконання поточної модульної роботи 1 та поточної модульної роботи 2, відповідно.

З метою мотивації студентів до активного та якісного виконання усіх видів навчальної роботи протягом семестру до загальної підсумкової оцінки додаються бали – коефіцієнт мотивації (10 % від загальної підсумкової оцінки). Мотивація студентів застосовується за умови виконання ними всіх видів навчальної роботи, які передбачені робочим навчальним планом підготовки студентів і робочою навчальною програмою з навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» незалежно від результатів виконання.

Підсумкове оцінювання знань студентів з навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» здійснюється у формі ПМК.

Таблиця 5 – Розподіл балів за результатами вивчення навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування

Види робіт	Максимальна кількість балів
Модуль 1 (теми 1-4). Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (8 бали); обговорення матеріалу практичних занять (8 бали); виконання навчальних завдань (8 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (4 бали); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	50
Модуль 2 (теми 5-8) Відвідування занять (4 бали); захист домашнього завдання (8 бали);	50

обговорення матеріалу практичних занять (8 бали); виконання навчальних завдань (8 бали); доповіді з рефератами та їх обговорення (4 бали); тестування (8 балів); поточна модульна робота (10 балів)	
Разом	100

Таблиця 6 – Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти за результатами вивчення навчальної дисципліни Фінансове планування і прогнозування

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за національною шкалою
90–100	A	Відмінно
82–89	B	Дуже добре
74–81	C	Добре
64–73	D	Задовільно
60–63	E	Задовільно достатньо
35–59	FX	Незадовільно з можливістю проведення повторного підсумкового контролю
0–34	F	Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням навчальної дисципліни та проведенням підсумкового контролю

Розділ 6. Інформаційні джерела

Основні

1. Біла О. Г. Фінансове планування і прогнозування : навч. посібник / О. Г. Біла. – Львів : Компакт - ЛВ, 2005. – 312 с.
2. Ставерська Т.О. Фінансове планування та прогнозування в підприємствах і фінансових установах: навч. посібник / Т.О. Ставерська, І.С. Андрющенко. – вид. 2-ге, доп. – Харків: ХДУХТ, 2019. – 144 с.
3. Сидоренко-Мельник Г. М. Фінансове планування і прогнозування : навч.метод. посібник для самостійного вивчення дисципліни за кредитномодульною системою організації навчального процесу [Електронний ресурс] / Г. М. Сидоренко-Мельник.– Режим доступу:
<http://catalog.uccu.org.ua/liber/2012/6/SidorenkGM/126finsk/index.htm> – Назва з екрану.
4. Фінансове планування і управління на підприємствах: навч. посібник / [Г.А. Семенов, В.З. Бугай, А.Г Семенов., А.В. Бугай]. – Київ : Центр учбової літри, 2007. – 432 с.
5. Моделі і методи соціально-економічного прогнозування / В. П. Геєць, Т. С. Клебанова, О. Ш. Черняк та ін. – Харків : Вид-во ІНЖЕК, 2005. – 396 с.

Додаткові

6. Касьяненко В. О. Моделювання та прогнозування економічних процесів : навч. посібник / В. О. Касьяненко, Л. В. Старченко. – Суми : Університетська книга, 2006. – 185 с.
7. Кудлак В.Я. Фінансове планування та прогнозування : курс лекцій / В.Я. Кудлак. – Тернопіль : ТНТУ імені Івана Пулюя, 2016. – 94 с.
8. Планування та прогнозування в умовах ринку : навч. посібник / під ред. проф. В. Г. Воронкової. – Київ : Професіонал, 2006. – 608 с.
9. Тарасюк Г. М. Планування діяльності підприємства : навч. посібник / Г. М. Тарасюк, Л. І. Шваб. – Київ : Каравела, 2008. – 352 с.
10. Швайка Л. А. Планування діяльності підприємства : навч. посібник / Л. А. Швайка. – Львів : Новий світ – 2000, 2005. – 268 с.

Розділ 7.

Програмне забезпечення навчальної дисципліни

Програмне забезпечення комп'ютерної підтримки освітнього процесу з навчальної дисципліни «Фінансове планування і прогнозування» включає:

1. Загальне програмне забезпечення, до якого входить пакет програмних продуктів Microsoft Office, мультимедійні презентації з використанням Power Point.

2. Дистанційний курс на платформі Moodle

3. Тестовий контроль із застосуванням програми Open test.

4. Програмні продукти: модуль «Фінанси підприємств» системи «Галактика»; АРМ-фінансиста (доступний в ПУЕТ); «Project expert 7.19» (доступний в ПУЕТ); «Audit Expert 3.0»; «Альт-Финансы 1.5»; «АФСП 2.2».